

PLANOLOGISCH TOETSINGSKADER ZONNE-ENERGIE TERNEUZEN

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	2
2. Provinciaal beleid- en regelgeving	6
3. Afwegingskader zonne-energie	8
4. Visiekaart Zonne-energie	16
5. Randvoorwaarden & aandachtspunten	17
6. Landschappelijke inpassing	18
7. Landschappelijke kwaliteitsverbetering	19

Bijlage:

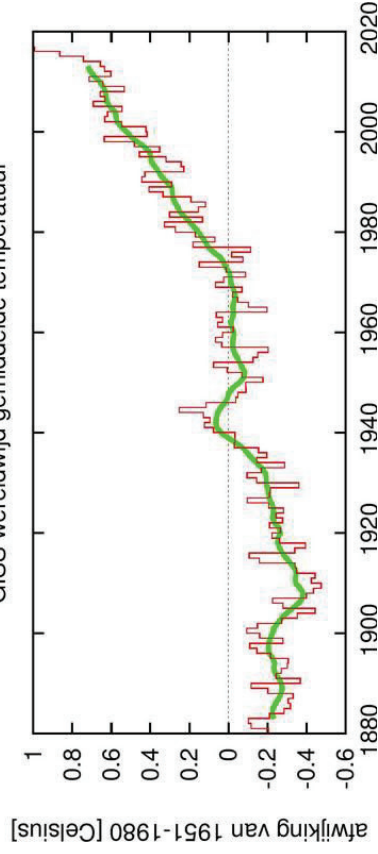
- Overzicht KV Leidingen gemeente Terneuzen 21

1. Aanleiding

1.1 Klimaatverandering: VN Klimaatverdrag van Parijs, EU en nationaal beleid

Klimaatverandering is een van de grootste problemen waar de mensheid mee geconfronteerd wordt. Om een leefbare planeet te houden moet veel minder CO₂ worden uitgestoten. In het VN klimaatakkoord van Parijs van 2015 hebben 197 landen ingestemd om dit te bereiken. In 2050 moet er een evenwicht zijn tussen alle uitstoot van broeikasgassen en het vermogen van de natuur om ze te absorberen. De wereldwijde stijging van de temperatuur moet in 2100 beperkt zijn tot 1,5°C en maximaal 2°C vergeleken met het niveau van vóór het industriële tijdperk. Een verdere opwarming van de aarde zou catastrofale gevolgen kunnen hebben.

Voor de klimaatconferentie in Katowice in december 2017 heeft het VN-klimaatpanel IPPC een nieuw rapport uitgebracht. In 2017 nam de wereldwijde uitstoot van CO₂ weer toe, nadat die in 2014-2016 was gedaald. Voorlopig ligt de aarde op koers voor 3°C opwarming. Alleen 'snelle, verrijkende en ongekende veranderingen in alle onderdelen van de samenleving' zouden de opwarming – nu al ongeveer 1°C– nog enigszins binnen de perken kunnen houden. Jaarlijks stoot de wereld nu zo'n 42 miljard ton CO₂ uit. Over 15 jaar in het huidige tempo zal 1,5°C opwarming een feit zijn. Landen moeten hun klimaatinspanningen verdrievoudigen om de opwarming van de aarde onder de 2°C graden te houden. Om de opwarming tot 1,5°C te beperken moeten de huidige inspanningen zelfs vervijfvoudigen. Volgens VN-milieudirecteur Joyce Msuya is “de wetenschap helder, overheden moeten nu snel in actie komen”.

Wereldgemiddelde temperatuur bepaald uit metingen boven land en zee. De groene lijn geeft de trend, het 10-jarig gemiddelde. 2016 is wereldwijd het warmste jaar ooit gemeten (bron: KNMI)

EU-klimaatstrategie

De Europese Unie heeft haar vernieuwde klimaatstrategie op 28 november 2018 bekend gemaakt. Ze schroeft de klimaatambities de komende jaren behoorlijk op. EU-landen mogen in 2050 netto geen broeikasgassen meer uitstoten. Broeikasgassen die na 2050 nog worden uitgestoten, moeten bijvoorbeeld worden opgeslagen zodat er niet meer CO₂ in de lucht komt. Een klimaatneutraal Europa is betaalbaar door minder energie te importeren en moet de EU-economie met 2% vergroten. Nederland steunt deze strategie.

Nederland: landelijk Klimaatakkoord

De doelstellingen van het Rijk zijn om 49% minder CO2 en andere broeikasgassen uit te stoten in 2030 ten opzichte van 1990 en om CO2-neutraal te zijn in 2050. Het landelijke Klimaatakkoord wordt hiervoor nu uitgewerkt. Een groot aantal partijen werken in 5 sectortafels (Electriciteit, Industrie, Gebouwde Omgeving, Landbouw en Mobiliteit) 29 onderwerpen uit tot een Klimaatakkoord waarmee in 2030 49% minder CO2 wordt uitgestoten. Zeeland als regio moet een Regionale Energiestrategie (RES) gaan opstellen. Hier is al mee gestart.

Provincie Zeeland: Omgevingsplan 2018

In haar Omgevingsplan 2018 heeft de provincie Zeeland haar ambitie voor duurzame energie verwoord. De ambitie van de provincie Zeeland voor het opwekken van duurzame energie met wind, zon en water is om in de eigen elektriciteitsbehoefte van Zeeland te kunnen voorzien: van 4 Peta Joule naar 10 Peta Joule (dit is 2,5x de huidige productie) en om een evenredige bijdrage te leveren aan de landelijke doelstellingen. De provincie verwacht dat het Rijk voor het opwekken van zonne-energie een doelstelling zal formuleren.

1.2 Ambitieniveau en doelstellingen

Ambities van de gemeente Terneuzen: Coalitieakkoord en

Activiteitenprogramma Klimaat en Duurzaamheid

Het coalitieakkoord "Sterk, betrokken en vitaal" 2018-2022 heeft de volgende relevante ambities voor zonne-energie:

- Programma Volksgezondheid en milieu: "We geven extra aandacht aan energietransitie, klimaatbeleid en afvalinzameling."
- Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing: "Het gebruik van groene energie stimuleren wij."

In het Activiteitenprogramma Klimaat en Duurzaamheid van de gemeente Terneuzen staan heldere ambities voor klimaatverandering en duurzame energie. De volgende ambities zijn relevant voor zonne-energie:

"People" Ambitie 1: Wij sturen op een structurele gedragsverandering naar nog meer duurzame ontwikkeling.

De ambitie is om gedragsverandering bij mensen en bedrijven te triggeren voor klimaatverandering en duurzaamheid. Onze inwoners, scholen, instellingen en bedrijven moeten een (nog) actieve(re) houding hebben zodat (nog veel) meer energiebesparing en opwekking van hernieuwbare energie gerealiseerd gaat worden.

"Planet" Ambitie 1: Alle bestaande particuliere woningen in de gemeente Terneuzen zijn energieneutraal in 2045 (Zeeuws Energieakkoord).

In de toekomst zullen onze woningen niet meer met aardgas worden verwarmd. Een energieneutraal huis wekt net zoveel energie op als het verbruikt door extra isolatie, zonnepanelen, geen gasaansluiting meer maar warmtepompen voor verwarming en koeling.

“Planet” Ambitie 2: Er wordt meer duurzame energie op het gemeentelijk grondgebied opgewekt.

De Energietransitie (de omschakeling van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie) is in volle gang. Daarom moet er ook meer duurzame energie opgewekt worden in de gemeente Terneuzen. Duurzaamheid wordt steeds vaker een economisch verdienmodel en biedt kansen voor gebiedsontwikkeling en natuurversterking.

“Profit” Ambitie 1: Wij hebben schone en innovatieve bedrijven in de gemeente Terneuzen, die weinig of geen energie verbruiken, die veel duurzame energie opwekken, en die duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Bedrijven moeten inspelen op de grote verduurzamingslag die nodig is bij de productieprocessen. Nieuwe bedrijfsgebouwen mogen niet meer op het aardgasnet worden aangesloten. Wij willen bereiken dat bedrijven (nog) meer gaan innoveren. Dit versterkt hun concurrentiekracht en vergroot de werkgelegenheid. Zo worden bedrijven, inwoners en jongeren verankerd in de regio. Als alle partijen in de gemeente slagen dit te vertalen in concrete kansen, werk en producten, zorgt dat voor een evenwichtige groei van onze lokale economie, ecologie en welzijn.

Zonne-energie helpt ons om deze ambities te realiseren. Hiermee draagt de gemeente Terneuzen bij aan de doelstellingen van Parijs, het landelijke Klimaatakkoord, het provinciale Omgevingsplan, het coalitieakkoord en ons Activiteitenprogramma Klimaat en Duurzaamheid.

1.3 Doel van dit toetsingskader

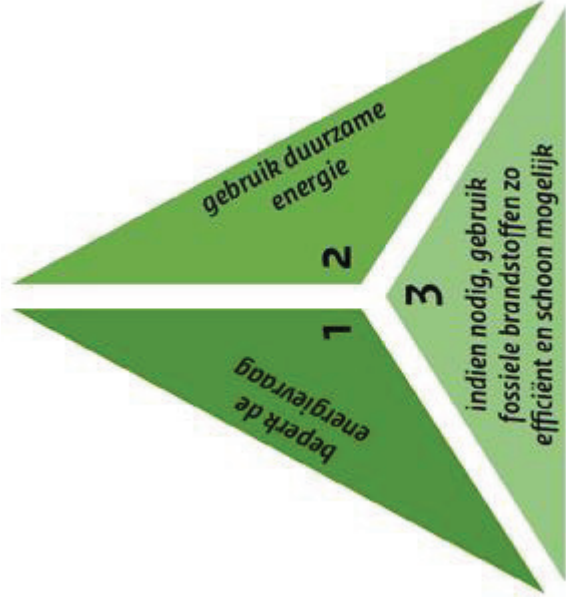
Uit de ambities van de gemeente Terneuzen blijkt dat de gemeente positief staat tegenover zonne-energie. Zonne-energie is onmisbaar in het halen van de klimaatdoelstellingen.

Zonne-energieinitiatieven kunnen zowel positieve als negatieve effecten op onze leefomgeving hebben. De overheid staat daarom op verschillende bestuurlijke niveaus voor de opgave deze initiatieven zo goed mogelijk in onze leefomgeving in te passen. Ook in de gemeente Terneuzen zijn een aantal concrete zoninitiatieven aangedragen.

Zonneparken op (landbouw)gronden kunnen een negatief effect hebben op de omgeving en op grondprijzen van de agrarisch ondernemers. Daarnaast waarschuwen natuurbeschermers en ecologen voor de gevolgen van grote zonneparken op kwetsbare natuur en bodemleven.

Om voor deze en toekomstige initiatieven een goede afweging te kunnen maken of planologische medewerking kan worden verleend is het noodzakelijk een toetsingskader vast te stellen. Daarom is dit planologisch toetsingskader zonne-energie Terneuzen opgesteld.

Het planologisch toetsingskader is gebaseerd op de 'trias energetica':

Trias Energetica

hieronder wordt verstaan:

- Minimaliseer energieverbruik door besparingsmaatregelen
- Gebruik duurzame energie zoals zonne-energie of windenergie

- Nog meer nodig: gebruik van bronnen die op raken (aardgas, kolen) zo slim mogelijk.

In de afweging of medewerking aan een zonne-project verleend kan worden, heeft de gemeente Terneuzen een zogenaamde 'Zonneladder' opgesteld. Bij het bepalen van de gemeentelijke opgave op het gebied van zonne-energie wordt uitgegaan van een prioriteit waarbij binnenstedelijke projecten de voorkeur genieten boven het buitengebied. De meest eenvoudige wijze om de klimaatdoelstellingen te halen lijkt het realiseren van zonneparken op de grond. Maar op dit moment is er nog veel onbenutte ruimte om zonnepanelen op niet grondgebonden locaties te leggen, zoals daken van huizen, scholen, kantoren, parkeergarages en bedrijven.

Deze locaties hebben dan ook de voorkeur als het gaat om nieuwe zoninitiatieven. Het gebruik van het daklandschap voor zonne-energie wordt gestimuleerd, het gebruik van het landschap in het buitengebied wordt slechts onder strikte voorwaarden mogelijk gemaakt. In het buitengebied worden enkel zonneparken toegestaan waar het landschappelijk en ecologisch verantwoord is.

In dit toetsingskader zijn deze voorkeuren weergegeven aan de hand van de zonneladder. Dit dient dan ook als handvat om nieuwe initiatieven te beoordelen.

De beleidsvisie wordt aangevuld met belangrijke zaken als de specifieke randvoorwaarden, landschappelijke inpassing en

landschappelijke kwaliteitsverbetering. Deze zaken kunnen per gebied verschillen.

De verduurzamingsambities spelen niet alleen bij particulieren maar uiteraard ook bij mkb's (hierna: midden- en kleinbedrijf) en industrieën. Het ambitieniveau van de grote industriebedrijven binnen de gemeente Terneuzen wordt losgekoppeld van particulieren en mkb's. De doelstellingen van deze industriebedrijven zijn dusdanig grootschalig te noemen dat een vergelijking met particulieren en mkb niet wenselijk is. Daarom zal als gesproken wordt over bedrijven in dit beleidsstuk mkb's bedoeld worden.

Met dit toetsingskader heeft de gemeente een instrument in handen voor initiatieven en hebben initiatiefnemers een richtlijn om hun plannen goed voor te bereiden. Daarnaast geeft dit toetsingskader invulling aan punt 47 en 51 van het coalitieakkoord "Sterk, Betrokken en Vitaal" en aan het Activiteitenprogramma Klimaat en Duurzaamheid.

2. Provinciaal beleid- en regelgeving

Naast de uitgangspunten en doelstellingen tot het opstellen van dit beleid is het daarbij noodzakelijk om in lijn met de landelijke en provinciale regelgeving te handelen. Daarbij kan ook het toetsingskader aansluiting vinden bij het Provinciaal beleid- en regelgeving. De Provincie Zeeland heeft in het Omgevingsplan 2018 meer mogelijkheden gegeven om zonnepaneelparken, onder voorwaarden, toe te staan. Dit heeft onder andere te maken met de haalbaarheid van de reeds eerder besproken klimaatdoelstellingen en de rol die de Provincie Zeeland daarin heeft. In dit hoofdstuk worden kort de uitgangspunten van het Provinciale Omgevingsplan 2018 en de Provinciale Omgevingsverordening 2018 uiteen gezet.

Provinciaal beleid- en regelgeving

2.1 Omgevingsplan 2018, d.d. 21 september 2018

Het Omgevingsplan 2018 is gebaseerd op de geldende wet- en regelgeving. Het is het wettelijke provinciale beleidsplan op basis van de Wet ruimtelijke ordening (art. 2.2), Wet Milieubeheer (art. 4.9), Waterwet (art. 4.4) en Planwet verkeer en vervoer (art. 5). Daarnaast houdt het Omgevingsplan Zeeland 2018 rekening met de nieuwe Omgevingswet die naar verwachting in 2021 in werking treedt. Wachten met een

nieuw Omgevingsplan tot 2021 was geen optie, maar voorsorteren op de Omgevingswet wel.

Zonne-energie

Het plaatsen van zonnepanelen op daken heeft de voorkeur van de Provincie en wordt ook bevorderd. Onderkend wordt dat er met alleen zonnepanelen op dak onvoldoende vermogen gerealiseerd kan worden. Aanvullende ruimte voor zonprojecten wordt daarom geboden in combinatie met andere functies. Hiermee wordt een balans gezocht tussen enerzijds ruimte bieden voor zonne-energie, maar anderzijds wel met behoud van omgevingskwaliteit, zorgvuldig ruimtegebruik en behoud van de agrarische functie van gronden in het buitengebied. Meer geschikte locaties voor zonne-energie zijn vaak te vinden in de industriële omgeving of in het agrarische gebied met minder natuurwaarden.

Zonprojecten anders dan op dak zijn daarom toegestaan binnen bestaand bebouwd gebied, in combinatie met windenergieprojecten, in combinatie met infrastructuur zoals dijken, (vaar en spoor)wegen en nutsvoorzieningen, op stortplaatsen en locaties voor glastuinbouw, aansluitend aan bestaand bebouwd gebied en op water. Onder bestaand bebouwd gebied wordt overeenkomstig artikel 1.1.1 onder h van het Bro verstaan: “Bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede

daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur”.

Voor water geldt dan aanvullend dat aangetoond moet worden dat er geen negatieve effecten zijn voor recreatie en visserij. Ook voor zonprojecten geldt dat het maatwerk aan de gemeente wordt overgelaten.

2.2 Omgevingsverordening 2018 Provincie Zeeland

In artikel 2.9 Omgevingsverordening 2018 is het beleid voor zonne-energie neergelegd. De Provincie wil de ontwikkeling van zonne-energie stimuleren. Vanuit de gedachte van de kwetsbaarheid van het landschap, zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van verstening en versnippering van het buitengebied wordt ingezet op concentratie binnen bestaand stedelijk gebied en op of aangrenzend aan specifiek benoemde locaties/bestemmingen buiten bestaand stedelijk gebied.

Verder dient aannemelijk gemaakt te worden dat de aanwezige omgevingskwaliteiten zich niet verzetten tegen een nieuwe zonne-energie ontwikkeling. De regeling heeft geen betrekking op zonne-installaties op daken van gebouwen.

3. Afwegingskader zonne-energie

De gemeente Terneuzen heeft de ambitie dat in 2045 alle bestaande particuliere woningen in de gemeente Terneuzen energieneutraal zijn. Daarvoor moet er op gemeentelijk grondgebied meer duurzame energie worden opgewekt. Binnen de gemeente wordt positief gereageerd op zonne-energie. Om toekomstige initiatieven goed af te wegen wordt daarom aan de hand van een zogenaamde 'Zonneladder' beoordeeld of medewerking aan een zonne-project verleend kan worden. Met de 'Zonneladder' komt naar voren dat binnenstedelijke projecten op daken de voorkeur geniet.

3.1 *Principe*

Het gemeentelijk beleid voor zonne-energie heeft een uitnodigend karakter, maar bevat tegelijkertijd spelregels waaraan voldaan moet worden. De beoordeling van een concreet initiatief is sterk afhankelijk van de locatie: *matcht het initiatief met de eigenschappen en kwaliteiten van de specifieke plek?* De beoordeling van een concreet initiatief is daarom altijd maatwerk. De gemeente legt de bal bij initiatiefnemers, zij moeten een passend voorstel presenteren. Dit toetsingskader biedt daarvoor de nodige handvatten.

De 'Zonneladder' brengt hiërarchie aan in het beoordelen van de geschiktheid van locaties: pas wanneer locaties op een

lagere trede van de ladder voor een bepaald initiatief niet voldoende beschikbaar of geschikt zijn, komen locaties op een hogere trede in beeld. De 'Zonneladder' maakt onderscheid in drie treden:

- Trede 1: Op daken;
- Trede 2: Grondgebonden zonnepanelen binnen bebouwd gebied;
- Trede 3: Grondgebonden zonnepanelen buiten bebouwd gebied.

Initiatiefnemers van een zonnepark dienen de keuze voor hun locatie te motiveren aan de hand van de 'Zonneladder'. Voor initiatieven in het buitengebied moet gemotiveerd worden aangetoond dat het plaatsen van gebouwgebonden zonnepanelen en de realisatie van grondgebonden zonnepanelen binnen bestaand bebouwd gebied niet mogelijk is. Vanzelfsprekend dient er ook aandacht te zijn voor andere belangen zoals voedselproductie, omwonenden, natuur en landschap.

Een ander punt waarbij rekening moet worden gehouden is de omvang van een zonnepark. Als er een zonnepark van meer dan 50 MW ontwikkeld wordt, dan wordt dit project overgenomen door het Rijk door middel van een rijksinpassingsplan. Dan heeft de gemeente er niets meer over te zeggen. Het rijksinpassingsplan geldt alleen bij losse projecten, en niet bij de som van alle projecten. Met die reden wordt de omvang beperkt tot 50 MW per zonnepark.

3.2 Uitzonderingsgebieden

Binnen de gemeente Terneuzen zijn gebieden aan te wijzen die zich om diverse redenen niet lenen voor de transformatie naar een zonnepark. Voor het in kaart brengen van deze gebieden is daarbij aansluiting gezocht bij de provinciale 'Handreiking Landschap'. De provincie Zeeland heeft daarvoor de cultuurhistorische waarden van heel Zeeland in beeld gebracht. Vervolgens is voor dit toetsingskader gebruik gemaakt van de handreiking om bepaalde gebieden uit te sluiten voor het ontwikkelen van zonneparken. Daarbij gaat het om gebieden die bijvoorbeeld een kenmerkend 'Open Landschap' hebben of kernen gelegen in dekzandgebieden. Deze specifieke gebieden worden hieronder nader besproken en worden ook weergegeven in de Visiekaart van hoofdstuk 4.

Dekzandgebieden

Een gebied waarbij de cultuurhistorische waarde centraal staat zijn de dekzandgebieden aan de grens met België. Deze dekzandgebieden zijn tijdens de laatste ijstijd weinig beïnvloed door de zee, en grote overstromingen hebben daar niet plaatsgevonden. De gebieden kenmerken zich tot een kleinschalige verkavelingsstructuur. Zoals weergegeven in hoofdstuk 4 gaat het over het roze gedeelte, 'Buitengebied Zonneparken uitgesloten', tussen de kernen Zuiddorpe en Koewacht.

Staats-Spaanse linies

Een ander cultuurhistorisch waardevol kenmerk in het landschap zijn de Staats-Spaanse linies. Het uitgebreide stelstel van linies en forten uit de Spaanse Tijd (gebundeld onder de verzamelnaam Staat-Spaanse Linies) vormt het militaire verleden wat vandaag de dag nog goed waarneembaar is in het landschap. Het behoud en herstel van de Staats-Spaanse Linies is van grote cultuurhistorische waarde. Zonneparken op de Staats-Spaanse Linies worden daarom uitgesloten. In hoofdstuk 4 zijn de Staats-Spaanse Linies in geel weergegeven.

Open landschappen

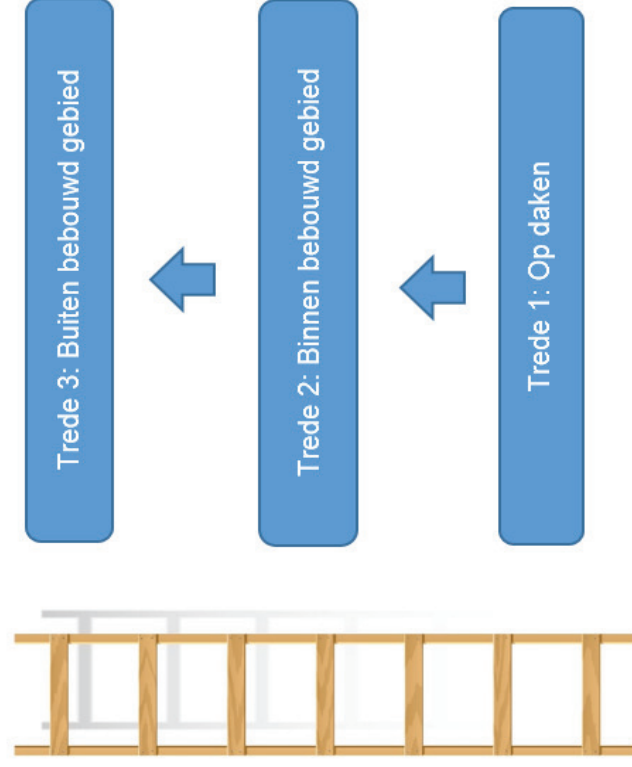
Het Zeeuws-Vlaamse landschap wordt gekenmerkt door open landschappen. Om deze open landschappen te behouden zijn deze gebieden uitgesloten voor zonneparken. Een zonnepark legt namelijk een te grote beperking op dit type landschap. Voor het aanwijzen van deze open landschappen is daarbij aansluiting gezocht bij de 'Handreiking Landschap' van de provincie Zeeland. In hoofdstuk 4 zijn deze gebieden donkergroen weergegeven.

Koegorspolder

Vanwege de ontwikkelingsmogelijkheden en reeds gereserveerde ruimte voor ontwikkeling van (grootschalige) bedrijven is de Koegorspolder ten noorden van de Kruisweg uitgesloten voor het ontwikkelen van zonneparken. Het gebied

ten noorden van de Kruisweg is daarom in hoofdstuk 4 opgenomen als 'Buitengebied Zonneparken uitgesloten'.

3.3 Zonneladder als toetsingskader

Overzicht treden zonneladder

Trede 1: op daken

De gemeente heeft een sterke voorkeur voor het opwekken van zonne-energie met gebouwgebonden installaties op het eigen dak of via de huur van zonnepanelen op het dak van derden. De gemeente plaatst daarbij wel de kanttekening dat haar invloed hierop relatief beperkt is. Ook in ruimtelijke zin is de invloed van de gemeente beperkt, aangezien het plaatsen van zonnepanelen op een gebouw in veel gevallen vergunningvrij mogelijk is. Een zonnepaneel kan vergunningvrij worden aangebracht, als het zonnepaneel niet wordt gebouwd op een monument of op een gebouw binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht. De spelregels voor het vergunningvrij plaatsen van zonnepanelen op daken kunt u nalezen in de door de Rijksoverheid beschikbaar gestelde brochure 'Zonnecollectoren en Zonnepanelen' en via www.omgevingsloket.nl

Trede 2: binnen bebouwd gebied

Binnen het bebouwd gebied is ruimte voor grondgebonden zonnepanelen op braakliggende of langdurig niet in gebruik zijnde terreinen binnen de kernen in de gemeente Terneuzen. Bovendien is er ruimte voor (niet) grondgebonden zonnepanelen als sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik.

Binnen de gemeente Terneuzen kan gedacht worden aan kavels die op middellange termijn (20-35 jaar) geen invulling

krijgen en daarmee geschikt kunnen zijn voor de opwekking van zonne-energie, te weten:

- leegstaande kavels op bedrijventerreinen;
- deels ontwikkelde bedrijventerreinen;
- onbenutte percelen elders in de stad.

Andere mogelijkheden binnen bebouwd gebied zien op multifunctioneel ruimtegebruik. Hierbij kan gedacht worden aan het overdekken van parkeerterreinen met zonnepanelen. Voor alle bovenstaande initiatieven geldt dat er sprake moet zijn van een zorgvuldige inpassing en passende vormgeving.

Trede 3: buiten bebouwd gebied

Voor het realiseren van zonneparken buiten bebouwd gebied dient altijd aandacht aan de inbedding van een zonnepark in het landschap besteed te worden.

De volgende mogelijkheden zijn voor handen om een zonnepark in het buitengebied te realiseren:

- Gekoppeld aan een bedrijventerrein;
- Gekoppeld aan de kernen;
- Vrij liggend in het buitengebied.

Koppeling aan bedrijventerrein

Een bedrijventerrein heeft een industrieel en grootschalig karakter. Direct grenzend aan dergelijke terreinen zijn (los van de Visiekaart) kansen om zonneparken te ontwikkelen. Bovendien kan een zonnepark bijdragen aan een duurzame

uitstraling van het bedrijventerrein en uitnodigend werken voor toekomstige bedrijven.

Voorwaarden voor inpassing

Maat en schaal

De maat en schaal van zonneparken sluit aan bij de bestaande bedrijventerreinen. Daar is geen maximummaat aan te koppelen. De totale omvang van zonneparken kan over meerdere percelen worden verdeeld. Bestaande kavelgrenzen worden gerespecteerd.

Aanzicht en inpassing

Ten aanzien van de hoogte van de panelen is geen criterium opgenomen. Wel moeten de panelen van hetzelfde type zijn en worden geplaatst in dezelfde opstelling (dus geen opstelling met zowel liggende als staande zonnepanelen) om een onrustig beeld te voorkomen.

Opzet en inrichting

- Zonnepanelen zoveel mogelijk in een rechthoekige tot vierkante opzet plaatsen;
- Bestaande perceelsgrenzen worden gerespecteerd;
- Belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap worden vrij gehouden;
- Ontsluiting zonnepark bij voorkeur op dichtstbijzijnde weg;
- De (draag)constructie dient daarbij zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken te worden;

Inpassing

- Behoud de bestaande landschapsbeplanting, mits streekeigen en van voldoende kwaliteit;
- Voeg nieuwe landschapsbeplanting toe als dat bijdraagt aan een betere inbedding van het zonnepark in de omgeving (zie verder hoofdstuk 6 & 7).

Vormgeving

- Geef aandacht aan een hoogwaardige vormgeving van (zichtbare) hekwerken en andere bouwwerken;
- Combineer waar mogelijk hekwerken met beplanting of een aarden wal, zodat hekwerken niet zichtbaar zijn vanaf de weg;
- Kies voor zonnepanelen met een matte en donkere tot zwarte kleurstelling.

Koppeling aan kernen

De randen aan kernen beslaan een ander deelgebied waarbinnen onder voorwaarden de realisatie van zonneparken is toegestaan.

Alleen zonneparken die worden gerealiseerd grenzend aan de (planologische) bebouwde kom worden tot deze categorie gerekend.

Alleen dan is er nog een duidelijke ruimtelijke relatie tussen de plek waar energie wordt opgewekt en verbruikt.

De maat en schaal van zonneparken moet in dit geval aansluiten bij de omgeving. Er zal veelal sprake zijn van een lokale schaal. Daarbij geldt als uitgangspunt dat er een balans moet worden gezocht tussen de productie en de afname van zonne-energie in de omgeving.

Maat en schaal

De grootte van een zonnepark moet passen bij de kern. Voor de omvang voor zonneparken bij de kernen geldt dat deze is afgestemd op de aard, de schaal en de energiebehoefte van een kern. Daarom geldt een richtlijn voor de maximum oppervlakte. Uit onderzoek van Wageningen UR uit 2015 blijkt dat 1 ha zonnepark stroom voor circa 150 huishoudens levert. We hanteren deze maatverhouding als uitgangspunt voor een zonnepark bij kernen.

Aanzicht en inpassing

Zonneparken bij de kernen kunnen in het (directe) zicht van omwonenden liggen. Het zicht op de panelen speelt dan ook een belangrijke rol.

Om het zicht op de zonnepanelen te beperken wordt een zonnepark voorzien van een passende inkadering in het gebied en wordt een afstand aangehouden tot de rand van het perceel van in ieder geval 10 meter. De bestaande verkavelings- en/of beplantingsstructuur is leidend voor de inpassing van een zonnepark. Deze landschappelijke inpassing moet voldoende draagvlak hebben van de kern en in het bijzonder de direct omwonenden.

- De minimale afstand rand zonnepark tot bestaande woningen van derden bedraagt 30 meter. Het maatgevende hinderaspect betreft geluid, waarbij de grootste hinder wordt veroorzaakt door een transformatorgebouw. Vanaf 20 hectare aan zonnepanelen neemt de afstand toe tot 50 meter. Bij deze richtafstanden wordt uitgegaan van het plaatsen van transformatoren in het midden van een zonnepark.

Inpassing

- Behoud, voor zover mogelijk, van de bestaande landschapsbeplanting, mits streekeigen en van voldoende kwaliteit;
- Nieuwe landschapsbeplanting onttrekt het zonnepark voor een deel aan het zicht;
- Geef extra aandacht aan de inpassing aan de zijden van het zonnepark die vanaf de openbare weg of vanaf het erf van omwonenden zichtbaar zijn (zie verder hoofdstuk 6 & 7).

Vormgeving

- Geef aandacht aan een hoogwaardige vormgeving van (zichtbare) hekwerken en andere bouwwerken;
- Combineer waar mogelijk hekwerken met beplanting of een aarden wal zodat hekwerken niet zichtbaar zijn vanaf de weg;
- Kies voor zonnepanelen met een matte en donkere tot zwarte kleurstelling.

Opzet en inrichting

- Zonnepanelen zoveel mogelijk in een rechthoekige tot vierkante opzet plaatsen;
- Probeer een zonneparken binnen de bestaande perceelsgrenzen te situeren;
- Houdt belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap vrij;
- Ontsluiting zonnepark bij voorkeur op dichtstbijzijnde weg;
- Het zonnepark houdt minimaal 10 meter afstand tot de randen van het perceel;
- De (draag)constructie dient daarbij zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken te worden;
- Als richtlijn wordt een hoogte van 1 meter voor de panelen gehanteerd;

Vrij liggende gronden in het buitengebied

Conform provinciaal beleid kan enkel op vrij liggende gronden in het buitengebied een zonnepark worden gerealiseerd wanneer daarbij gebruik wordt gemaakt van multifunctioneel gebruik van de onderliggende grond. Hierbij kan gedacht worden aan of op stortplaatsen, spaarbekkens, nutsvoorzieningen of windenergie dan wel gronden waarop anderszins geen agrarische functie (meer) op uitgeoefend kan worden. Door het realiseren van zonnepanelen op dergelijke gronden kan door middel van multifunctioneel ruimtegebruik alsnog een nuttige invulling worden gegeven aan deze gronden.

De realisatie van een zonnepark wordt ook als een kans gezien om het landschap een impuls te geven. Daarom geldt als randvoorwaarde voor de realisatie van een zonnepark in het vrij liggend landelijk gebied het volgende:
Als een zonnepark vrij liggend in het landschap van de gemeente Terneuzen wordt gerealiseerd, moet er een blijvende landschappelijke impuls aan het gebied worden gegeven. Daarnaast geldt als randvoorwaarde dat het zonnepark geen afbreuk doet aan aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden en aan aanwezige natuurwaarden. Voor de aanleg van een zonnepark vindt in elk geval geen grootschalige bomenkap plaats.

Om een landschappelijke impuls te kunnen geven aan het landschap is in voorkomende gevallen een goede

landschappelijke inpassing van groot belang. De manier waarop dat het best passend is, is afhankelijk van de locatie en landschapstype waardoor maatwerk per initiatief noodzakelijk is. Daarom dient het initiatief landschappelijk en ecologisch verantwoord te zijn. Zie hiervoor hoofdstuk 6 & 7.

Opzet en inrichting

- Zonnepanelen zoveel mogelijk in een rechthoekige tot vierkante opzet plaatsen;
- Het zonnepark respecteert bestaande perceelsgrenzen, beplantingsstructuren en sloten;
- Houd belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap vrij;
- Ontsluiting zonnepark bij voorkeur op dichtstbijzijnde weg;
- De (draag)constructie dient daarbij zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken te worden;
- De minimale afstand rand zonnepark tot bestaande woningen van derden bedraagt 30 meter. Het maatgevende hinderaspect betreft geluid, waarbij de grootste hinder wordt veroorzaakt door een transformatorgebouw. Vanaf 20 hectare aan zonnepanelen neemt de afstand toe tot 50 meter. Bij deze richtafstanden wordt uitgegaan van het plaatsen van transformatoren in het midden van een zonnepark.

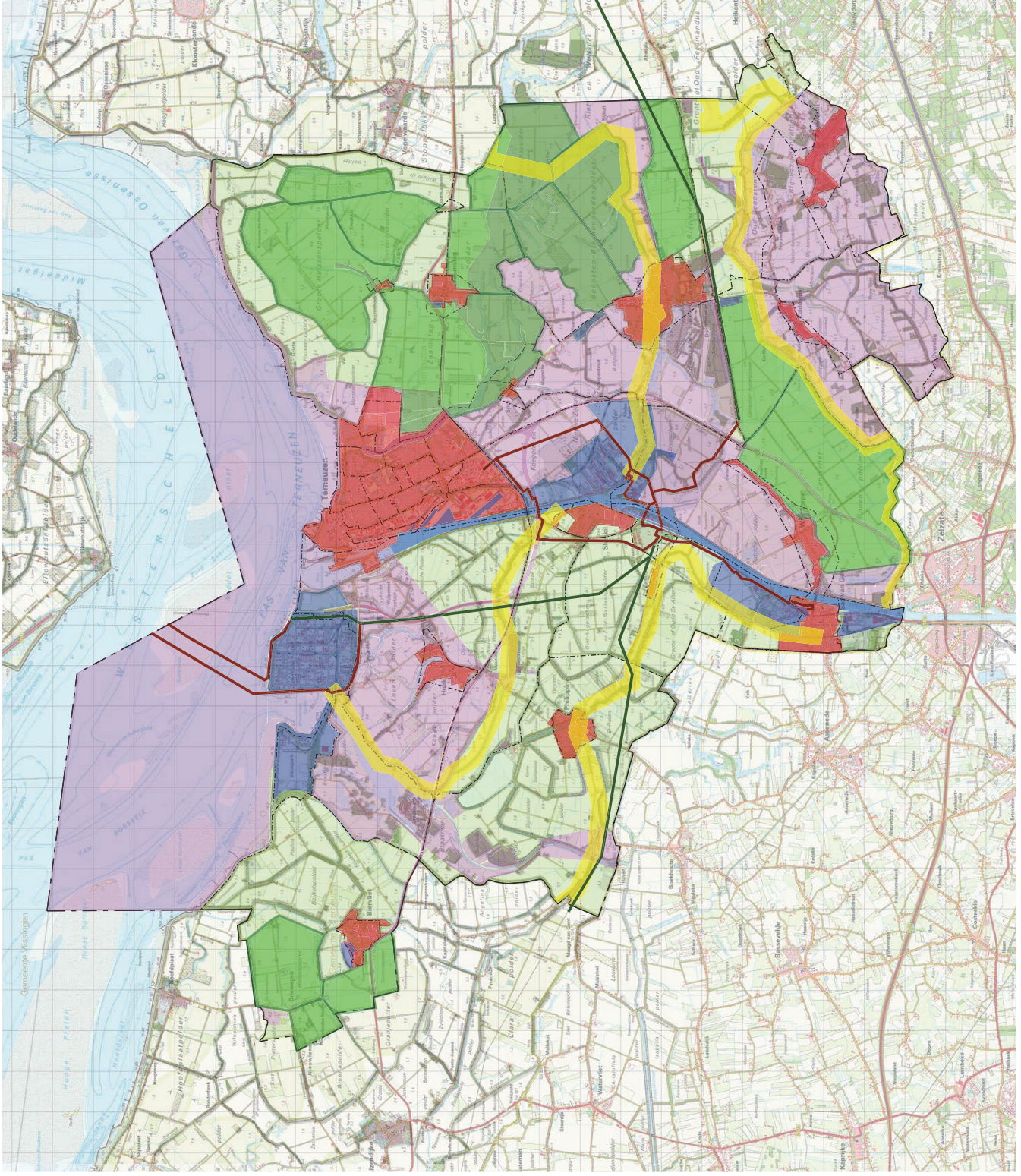
Inpassing

- Behoud, voor zover mogelijk, van de bestaande landschapsbeplanting, mits streekeigen en van voldoende kwaliteit;
- Nieuwe landschapsbeplanting onttrekt het zonnepark voor een deel aan het zicht en draagt (voor een deel) bij aan structuurversterking van het landschap (zie verder hoofdstuk 6 & 7).
- Geef extra aandacht aan de inpassing aan de zijden van het zonnepark die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn.

Vormgeving

- Geef aandacht aan een hoogwaardige vormgeving van (zichtbare) hekwerken en andere bouwwerken;
- Combineer waar mogelijk hekwerken met beplanting of een aarden wal, zodat hekwerken niet zichtbaar zijn vanaf de weg;
- Kies voor zonnepanelen met een matte en donkere of zwarte kleurstelling.

4. VISIEKAART ZONNE-ENERGIE

LEGENDA

Planologisch relevante
kabels en leidingen

Zonneparken uitgesloten

Buitengebied

Staats-Spaanse linies

Open polderlandschap

Zonneparken onder voorwaarden mogelijk

Buitengebied

Kernen

Bedrijven en industrie

5. Randvoorwaarden & aandachtspunten

5.1 *Ruimtelijke randvoorwaarden & aandachtspunten*

De gemeente staat onder voorwaarden positief tegenover de ontwikkeling van grondgebonden zonnepanelen. Voor het toetsen van nieuwe initiatieven sluit de gemeente aan bij de zonneladder.

De gemeente heeft de voorkeur om – voorafgaand aan het principeverzoek – met de initiatiefnemer in gesprek te gaan over het initiatief, de haalbaarheid en energiebehoefte. De gemeente wil in dit gesprek randvoorwaarden en aandachtspunten meegeven en over het initiatief mee kunnen denken om zodoende tot een beter afgewogen en ingepast plan te komen.

De mogelijkheid tot het aankopen van zoncertificaten dient onderzocht te worden alvorens een initiatief voor het aanleggen van een zonnepark wordt ingediend.

Om de kwaliteit van de plannen voor zonneparken te waarborgen zijn er een aantal randvoorwaarden en aandachtspunten waaraan voldaan moet worden om de initiatieven tot een succes te maken. In de navolgende paragrafen worden deze randvoorwaarden en aandachtspunten besproken:

De gemeente hanteert de volgende (ruimtelijke) randvoorwaarden:

- Niet voor elk gebied kan hetzelfde ruimtelijke afwegingskader gelden. Er zijn immers een aantal fundamenteel verschillende gebieden aan te wijzen, waarvoor andere wetgeving geldt. Het is mogelijk dat in een bepaald gebied andere functies, gebruikers of landschapstypes aanwezig zijn waardoor een andere afweging gemaakt kan of moet worden.
- Voor alle planvoornemens voor de aanleg van zonneparken geldt dat buiten dit beleidskader ook het reguliere toetsingskader van toepassing is. Daaronder vallen onder andere de Wro, de Wabo, de Wet Natuurbescherming, het IOP en de Omgevingsverordening van de Provincie Zeeland.
- Voor alle planvoornemens voor de aanleg van zonneparken dient een procedure omgevingsvergunning afwijkend gebruik of een postzegelbestemmingsplan doorlopen te worden. Hierbij bestaat de kans dat door grondeigenaren in de directe omgeving van het plangebied bij de gemeente op grond van artikel 6.1 Wro een verzoek tot tegemoetkoming in de planschade wordt ingediend. De mogelijke kosten die samenhangen met deze tegemoetkoming in de planschade zullen door de initiatiefnemers moeten worden gedragen. Dit wordt vooraf vastgelegd door middel van een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers.

- Bij een gerealiseerd zonnepark moet voor derden informatie te vinden zijn over duurzame energie in de vorm van een informatiebord bij de zonneparken zelf. Hierop kunnen bijvoorbeeld de hoeveelheid opgewekte stroom, aantal ton koolstofdioxide (co2) dat niet wordt uitgestoten en het aantal huishoudens dat wordt voorzien van groene stroom worden weergegeven.

5.2 **Economische en maatschappelijke aandachtspunten**

De gemeente kent de volgende aandachtspunten voor zonneparken:

- Het aanleggen en onderhouden van zonneparken moet bij voorkeur uitgevoerd worden door lokale/regionale bedrijven. Dit alles om de ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden.
- Er moeten afspraken gemaakt worden met de gemeente over de levensduur van een zonnepark.
- De initiatiefnemer betreft omwonenden en andere belanghebbenden vroegtijdig bij de planvorming.
- De initiatiefnemer onderzoekt de mogelijkheden voor participatie/omgevingsfonds/energiecoöperatie.

6. Landschappelijke inpassing

Indien men een zonnepark wenst te realiseren, dient voorzien te worden in een landschappelijk inpassingsplan. Het realiseren van deze landschappelijke inpassing wordt als voorwaarde opgenomen in de anterieure overeenkomst. In deze overeenkomst kunnen verdere privaatrechtelijke afspraken worden geregeld t.a.v. het realiseren van een zonnepark.

Landschappelijke inpassing is maatwerk en moet aansluiten bij de schaal en het karakter van het betreffende landschapstype. Bij het ontwerpen van zonneparken moet verder rekening gehouden worden met de bestaande landschaps- en bebouwingskarakteristieken zoals landschapselementen, beplantingssoorten, waardevolle historische bebouwing of beeldbepalende gebieden en de mate van openheid.

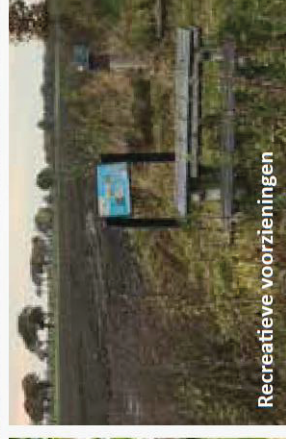
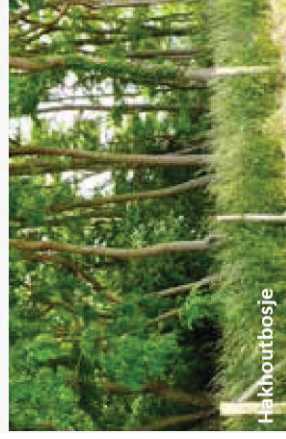
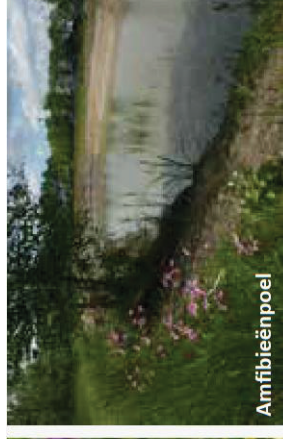
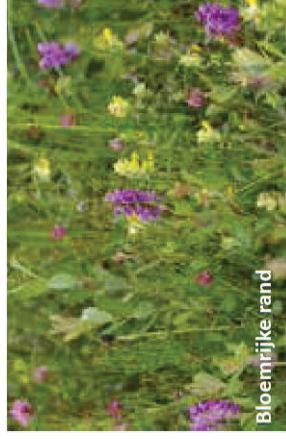
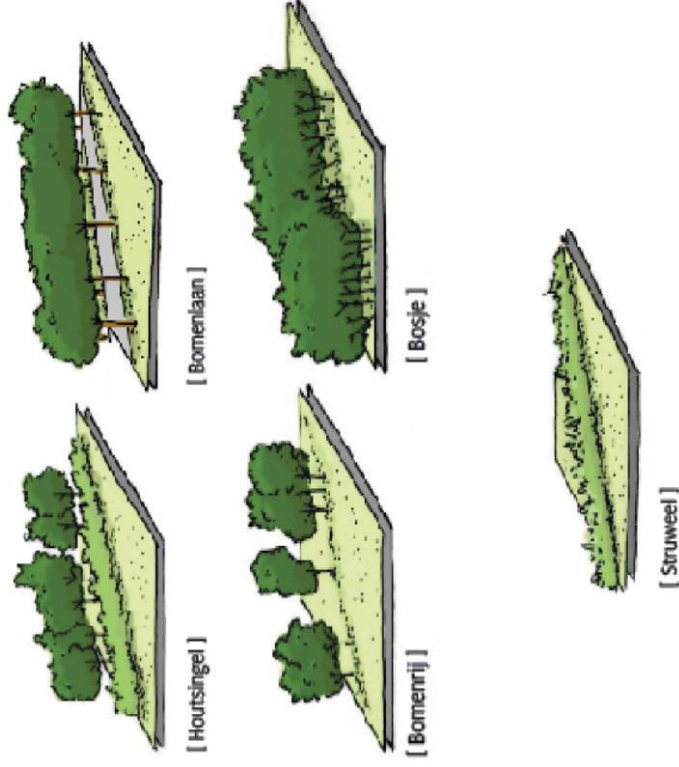
Voor het ontwikkelen van een zonnepark is het daarbij de voorwaarde, gezien de omvang van deze parken, een landschapsarchitect bij de procedure tot het opstellen van een landschappelijk inpassingsplan in de arm te nemen. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van streekeigen soorten conform de lijst van Stichting Landschapsbeheer Zeeland.

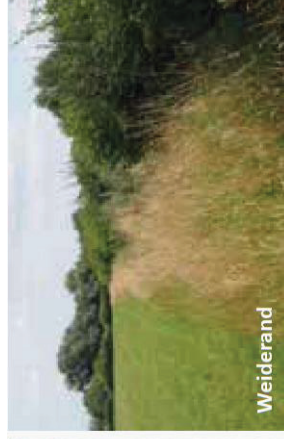
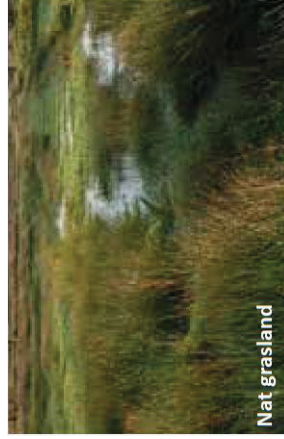
7. Landschappelijke kwaliteitsverbetering

De gemeente stelt als voorwaarde dat zonneparken in het buitengebied gecombineerd worden met een landschappelijke inpassing én extra kwaliteitsverbetering van het landschap.

De gemeente ziet de volgende maatregelen als voorbeelden van landschappelijke kwaliteitsverbetering:

Geschikte vormen van inpassing kunnen zijn (voorbeelden):

- Het behouden en restaureren van cultuurhistorische waardevolle bebouwing/beeldbepalende gebieden.
- Het slopen van ontsierende (niet cultuurhistorisch waardevolle) bebouwing en het verwijderen van verharding.
- Het aanleggen van extra waterberging voor de verbetering van de waterhuishouding en in combinatie met natuurontwikkeling c.q. versterking van de biodiversiteit (bijvoorbeeld de aanleg van een amfibieënpoel of het plaatsen van een bijenhotel).
- De eerder genoemde lijst van maatregelen is niet uitputtend. Kwaliteitsverbetering is immers maatwerk; bespreek de ideeën met de gemeente.

- Het aanleggen c.q. herstellen van natuur- en landschapselementen buiten het bestemmingsvlak waar het zonnepark gerealiseerd wordt. Houd hierbij rekening met de specifieke ecologische en cultuurhistorische waarden van het gebied waarin het zonnepark wordt gerealiseerd.
- Het aanleggen van extensieve recreatieve voorzieningen zoals een nieuw wandel- of struinp pad.
- Het herstellen van een oud wandelpad; voorzieningen zoals bankjes en bebording zijn zinvolle voorzieningen, mits ze op de juiste locatie geplaatst worden.

Bijlage: Overzicht KV leidingen gemeente Terneuzen

